

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal: "Organiseeritud kodanikuühiskonna roll Euroopa Liidu välistegevuses"

(2006/C 195/16)

28. jaanuaril 2005 otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt töökorra artikli 29 lõikele 2 töötada välja omaalgatusliku arvamuse teemal: "Organiseeritud kodanikuühiskonna roll Euroopa Liidu välistegevuses".

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutava välissuhete sektsiooni arvamuse võeti vastu 4. mail 2006. Raportöör oli hr KORYFIDIS.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 427. istungjärgul 17.-18. mail 2006 (17. mai istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 140, vastu hääletas 3, erapooletuks jäi 9.

1. Käesolev arvamuse koostatud küsimustikule ja uurimusele toetudes. Käesolev töö on pika analüüsiprotsessi tulemus, mida teostati teoreetilisel ja praktilisel tasandil, kasuks tulid ka EMSK kogemused suhetes osas, mis on loodud kandidaatriikide ja teatud kolmandate riikide konsultatiiv- ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Kogu see tegevus, mis kestis mitu aastat aitas jõuda arusaamiseni, et käesolevas valdkonnas on nüüd vaja jõuda uue etapini ja anda võetud kohustustele ja sellega kaasnevatele suhetele struktureeritud ja prognoositavam iseloom, andes neile ka paremaid väljavaated

2. EMSK on seisukohal, et koos teaduse ja tehnoloogia arenguga, eriti just infotehnoloogia valdkonnas, tekitab majanduse globaliseerumise dünaamilisust, mida on võimalik juhtida ainult raskuskeskme ümberpaigutamisega kaasaegse maailma rahvusvaheliste suhete väljatöötamise ja edasiarendamise. Oma olemuselt peaks see nihe väljenduma ühiskondadevaheliste suhete struktuurse integreerimisega klassikalistesse riikidevahelistesse suhetesse.

3. Eeltoodust tuleb järeldada, et Euroopa Liit kui valitsemisüsteem peab tervikuna ning ühel häälel tunnistama aegsasti seda uut reaalsust. Sellest lähtuvalt tuleb Euroopa Liidul kavandada ja arendada välispoliitikat ning seda siis organiseeritud kodanikuühiskonna aktiivsel osalemisel ja rakendamisel ka ellu viia.

4. Kõnealune ühenduse poliitika peab igal võimalikul juhul olema oma loomult ennetav ning tingimata terviklik. Kriteeriumiteks, mis tuleks kehtestada kõnealuse poliitika kavandamisel ja rakendamisel nii Euroopa Liidus kui väljaspool Euroopa Liidu piire, on Euroopa Liidu demokraatia, selle majanduslik ja sotsiaalne õigustik, ühenduse strateegilised eesmärgid ja usaldusväärset teadmised.

5. Antud seoses tuleb aga leida uus sisemine organisatoorne tasakaal ning saavutada konkurentsivõime ja koostöö harmoonilisem ühendus, eriti nendes sektorites ja nende meetmete jaoks, mille sihtgrupiks on kolmandad maad.

6. Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonna jaoks on oma uue rolli teadvustamine kompleksne ülesanne. See nõuab kaasaegsete meetodite kasutuselevõtmist, mille abil organiseeritud kodanikuühiskond loob tiheda seose õppimise ja teadmisteaga.

7. Kujundamiseks kõnealust seost ning tagamiseks arenguvõimalused üldisemas plaanis ka Euroopa kodanikele, et nemad saaksid edukalt tegutseda teadmuspõhise ühiskonna ja majanduse tingimustes, on vajalik lisada elukestva õppe programmidesse uus perspektiiv, mis praktikas tähendab seda, et olemasolevate elukestva õppe programmide kontseptsioonid peaksid hõlmama ka teadmisi globaliseerumise ja Euroopa Liidu välispoliitika kohta.

8. EMSK peab täitma kolme ülesannet organiseeritud kodanikuühiskonna esindajana Euroopa tasandil:

— tegutsedes ainulaadse vahendajana väljendab komitee Euroopa Liidu poliitilistes organites organiseeritud kodanikuühiskonna seisukohta ühenduse välispoliitikat puudutavates küsimustes tänu oma demokraatlikule *acquis*'le ning rakendades tänu oma loovale lähenemisele erinevaid huve lepitavat tegutsemisviisi,

— komitee osaleb aktiivselt Euroopa Liidu ühenduse välistegevusega seotud poliitikakujundamisel ja arendamisel,

— komitee tagab ELi välispoliitika rakendamise ja selle majanduslike ja ühiskondlike mõjude seire.

9. Need EMSK ees seisvad ülesanded katavad laia teemaderingi ja tegevusi, lähtudes asjaolust, et kõik üleilmsetest tingimusest tulenevad probleemid, omavad vastukaja komitee ühele või teisele komponendile, milleks on majanduslik, sotsiaalne, keskkonna- ja kultuurimõõde.

10. Kõnealuses raamistikus on kõige olulisem EMSK panus välistegevuse alaste ühenduse poliitika kujundamisel ja arendamisel seotud komitee võimega väljendada iga konkreetse teema kohta loovat tasakaalu, mis saavutatakse komitee liikmete erinevate huvide ühendamisel, rakendades nelja ülalnimetatud mõõdet hõlmavaid menetlus- ja lähenemisviisi.

11. Tuleb märkida, et EMSK omab juba märkimisväärset kogemust Euroopa Liidu välispoliitikaga seotud küsimustes. Samuti võib märkida, et esineb ka puudujääke, mis puudutavad kõnealuse kogemuse rakendamist ühenduse avaramate kontseptsioonide ja vahendite abil. Täpsemalt võttes ei ole Euroopa Liidu institutsioonid piisavalt kasutanud teavet ja kokkuvõtteid, mida neile on arvamuste, teabearuannete ja muude ettepanekute kujul edastatud.

12. EMSK arvates tuleks leida vahendid tagamaks paremini kõnealuse kogemuse seotus Euroopa Liidu kesksete poliitiliste struktuuridega. Seda on võimalik teostada tugevdatud koostöö eriprotokollide sõlmimisega, nagu näiteks protokoll, mis kirjutati alla Euroopa Komisjoniga, kuid teine soovitatav lahendus oleks kõnealuse kogemuse kaasamine koostöömeetmesse, mida EMSK rakendaks kõigi Euroopa Liidu poliitiliste organitega, töötamaks välja terviklikku ja soovitatavalt ennetavat poliitikat.

13. Igal juhul tunnistas ja rõhutab EMSK vajadust tugevdada komitee ning üldisemalt ka organiseeritud kodanikuühiskonna osatähtsust arutelus globaliseerumise üle, ning seda peamiselt põhjusel edendada Euroopa Liidu kõige laiahaardelisemaid eesmärges asjaomases valdkonnas 21. sajandil ning erilisel põhjusel, mis just komitee puhul on seotud kõnealuse töhustamise üksikasjadega ehk teiste sõnadega öeldes, puudutab komitee uut tööviisi, mis on välja kujunemas nii teadmuspõhise ühiskonna raames ja tingimustes kui ka seoses ühe komitee eripäraga, nimelt võimalusega osaleda kolmandates maades tehtavates usaldusväärsetes muudatustes ühiskonna tasemel ning rakendades vahendeid, mida võib nimetada nn pehme diplomaatia vahendiks.

14. EMSK taotleb ülalmainitud eripära ja kõnealuste komitee võimete tunnustamist ja toetamist. Komitee kutsub üles tunnustama ennast kui partnerit maailma tasemel ja organiseeritud kodanikuühiskonna institutsioonilist esindajat, eriti rahvusvahelistes organisatsioonides, nt ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogus. Lisaks nõuab ta, et kolmandate riikidega sõlmitavad lepingud rõhutaksid komitee positsiooni ja rolli ning seda, et toetataks komitee poliitikat, mille eesmärk on kõnealuste riikide kodanikuühiskonna toetamine.

15. Kõnealuse kahekordse ülesande täideviimisel taotleb EMSK toetust, et keskpika perioodi jooksul välja töötada

olulised poliitilised tegutsemisvõimalused, mille hulgas võib ära tuua järgmised:

- kaasaegse ja kompleksse süsteemi loomine aktiivse teavitustegevuse, teabevahetuse ning võrgustiku loomise jaoks komitee ja kõigi tema Euroopas ja terves maailmas asuvate partnerite vahel, kuid ühtlasi ka komitee ja teiste Euroopa Liidu organite vahel,
- komitee tõhusam esiletoomine ja koostöö rõhutamine valitsustevaheliste organisatsioonide konsultatiivorganitega ja teiste asjaomaste rahvusvaheliste asutustega, eriti organiseeritud kodanikuühiskonna valdkonnas,
- “elektroonilise teadmistepanga” loomine, mis hõlmab kogu maailma organisatsioone ja struktuure, mis omavad konsultatiivset rolli ja kodanikuühiskonna organisatsioonide võrgustikku ning kõnealuse andmebaasi kasutamine vahendina, mille abil on võimalik edastada, lähendada, mõista ja tõlgendada hoiakuid ja töhustada maailma tasemel Euroopa Liidu strateegilisi eesmärges ja väärtusi,
- iga kahe aasta tagant töötada välja aruanne arengu kohta maailmas ja mõju kohta, mida kõnealusele arengule avaldab Euroopa Liidu välistegevus.

16. Eelpool toodud tähelepanekuid ja ettepanekuid silmas pidades kutsub komitee Euroopa Liidu poliitilisi organeid üles rakendama pideva institutsioonidevahelise dialoogi meetodit eesmärgiga:

- anda läbipaistvat ja õigeaegset teavet ning koguda usaldusväärseid kollektiivseid teadmisi Euroopa Liidu välistegevuse kohta,
- luua välistegevusega seotud kavandatud tegevuste sisu, põhjenduste ja üksikasjade ühtlustatud ja koherentne kontseptsioon.

Brüssel, 17. mai 2006

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

president

Ann-Marie SIGMUND